

HEMEN DATOR GORILLAS, KALEA HILTZEKO MAKINA BERRIA: ZUK ESKATU ETA **15 MINUTU BARRU** **ETXEAN BERTAN JASOKO DUZU** FRENATUKO DITUENIK EZ DA

Amazon ondoren Glovo, Deliveroo eta Uber Eats-ek gure hiri eta auzoetako bizimodua hankaz gora jarri dutela uste baduzu, adi hurrengo uhinari: heldu dira Cajoo, Flink, Dija, Gorillas, PicNic, Everli... COVID-19 betean sortuta, tximista bezala zabaltzen ari diren banaketako start-up-ak. Etxean egunero behar dituzun elikatzeko edo garbitzeko osagai horiek di-da batean eramango dizkizute atariraino, zuk mugikorrez eskatu orduko.

 PELLO ZUBIRIA KAMINO

15 minutuko hiria” esanda, menturaz irakurleari bururatuko zaio hiri jasangarri eta ekologikoago baten asmo utopiko bat 2020an Parisko auzapez Anne Hildagok modan jarria, frantsesez *Ville du quart d'heure* eta gaztelaniaz *Ciudad de 15 minutos* bezala ezaguna. Hiri eredugarri horretan, herritarrak behar lituzkeen oinarritzko zerbitzu guztiak eskuratu ahal izango lituzke oinez edo bizikletaz ordu laurdenez iristeko moduan. Ideia XX. mende hasieran Clarence Perry hiri planifikatzaileak asmatu omen zuen eta berrikitan kontzeptuari arnas berria eman dio Carlos Moreno frantses-kolonbiarrak, robotikan aditua bera.

Alabaina, COVID-19aren uberan *15 minutuko hiria* ez da ari hezurmamitzen hirietako jende eta auzoei bertatik bertara behar guztiak asetzeko aukera emanez –komertzioak, bulegoak, aisialdi lekuak... dena eskueran–, bizi berria eman behar omen zuten utopia hartan justu kontrako distopia berri batean baizik. *Arret Sur Images* web telebistak kontatu du *Livraisons en 15 minutes: l'empire du moindre effort* (“15 minutuko banaketak: mugitu beharrik ez izatearen inperioa”) kronikan, pandemiarekin hainbat *start-up*-ek zabaldu duten *quick commerce* (komertzio arina) ereduaren urtebeteko balantzea eginez.

ARGIAko irakurle hori: Europako metropoli handiren batean bizi baldin ba-

zara, astekari hau leitzen hasitakoan mugikorretik eskatu zenezake pare bat garagardo, patata frijitu zorro bat, haurrarentzako pardelak eta bazkaritarako guakamolea prestatzeko ahuakatea... eta artikulua amaitzerako ate-joka izango zenuke banatzailea enkarguekin. Horra *quick commerce* edo *q-commerce* delakoaren miraria, zure ohiturak bezala hirien antolaketa guztia irauliko omen dituen.

Flink, Cajoo, Getir, Gorillas, Dija... eta egunetik egunera sortzen ari diren *start-up* berrien funtsa da asteko edozein egunetan goizeko zazpikatik gauerdira arte ixtanteko banaketan –esan nahi da 10-15 minututan– etxeetaraino eramatea eguneroko bizimodurako gaur hurbileko komertzioetan erosten dituzun gauzak, zerbitzuagatik produktuak dendan baino %10 gehiago pagatuta.

Konpainion arma ezkutua deitzen da *dark store*: hirian bertan lokal hutsetan antolatutako sasi-almazenak, supermerkatu txiki batek eduki behar dituen 6.000 produktuen ordez 1.500-2.000 dauzkatenak. Hauetan eskaria jaso bezain laster produktu multzoa antolatu, bizikletaz edo patinez mugitzen diren banatzaileei eman eta zure atariraino ordu laurden baino lehen helaraziko dizkizute. Eta zuk lantokitik edo bidetik egin baduzu eskaria, zeu baino lehen dauzkazu patatak eta garagardoak atetan.

Kezka daukazula banatzaileen lan baldintzez? Lasai, Uber Eats, Deliveroo

eta enparauek ez bezala, *start-up* berriok ozen diote *rider*-ak muga gabeko kontratuz ari direla, lanerako tresneriak ugazabek ordainduta eta opor egunak ere bai. Promesok oraingoz sinesteko moduan zaude... hedabideetan oso gutxi zabaldu baitira lan baldintza gogorreatik *start-up* horien langileek egindako greba eta protestak –Gorillas sortu den Alemanian bertan egin dituztenak, adibidez–.

Alabaina, inbertsio funtsak dirutzak ari dira sartzen negozio *disruptore* haue-tan. Zergatik ote?

EZ MUGITU ETXETIK!

Thibault Prévost kazetariak bere analisisian aipatu duenez, inbertsio funts handiak *q-commerce* proiektuotan dirutzak ari dira sartzen: COVID-19a zabaldu zenetik orain arte 14.000 milioi dolar. “Inbertsio funtsek *cash*-a debalde emango ez baliete, banaketa eredu berri honek ez luke iraungo”, dio Prévostek. Funtsean, kapital handia Gorillas, Getir eta besteekin errepikatzen ari da aurreko olatuko Glovo, Deliveroo eta abarrekin egindako operazioa. Negozioak ere azkenean ez baitira hain ezberdinak: sasi-biltegi edo sasi-sukaldeak antolatu hiri barruetan, logistikako langileak azken izerdi tantaraino zukutu eta enpresak behartu oso azkar handitzera, eroslea aurkitu arte... horrela saihestuz bidean kiebrea jotzea.

DENA ATERAINO.

Kaleko bizirik gabeko hiria iragartzen digu banaketa berriak: ez ostaturik, ez bulegorik eta ez komertziorik, kale eta plazak jendez hustuta, agur bilkura eta harremani.

Prévost ausartzen da banaketa eredu berriak dakarrena iragartzera. Hona laburturik: Orain lehen fasean dira, errukirik gabeko gerra ekonomikoan, inbertsiogileak ari zaizkie finantzatzen berez erabiltzaileek –herritarrek– pagatu beharko lituzketen kosteak. Subentzio gisako horrek baimendu du hirietako gazteen artean ohitura bihurtzea edozer gauza telefono mugikorretik eskatu eta bestek etxera eramatea. Fase hau amaitutakoan, kontsumo ohiturak finkatuko direnean bai denboran eta bai gizarte harremanetan, geratzen diren enpresek *cartel* moduan erabakiko dute amaitu dela jolasa, prezioak igoz.

Ez dezagun uste ez garenik eroriko Gorillas eta besteen eskaintzetan, gure irrikak di-da batean eskuratzeko pro-

mesen aurrean amore emango ez dugunik. Sei aste behar dira ohitura berri bat sortzeko. Otordu azkarren aurrean amore eman genuen, hiru hamarkadaren bueltan bazkaritarako denbora ordu eta erditik ordu erdira murriztu dugu. Amore eman dugu ere Uber, Uber Eats eta funtsezkoak ez diren beharrak eskaintzen dizkiguten beste hainbaten aurrean. Aldatu dugu erosotasunarekiko gure harremana, ontzat eman dugu denborari etengabe etekina atera behar zaiola.

“Gaur inoiz baino behar handiagoa daukagu irteteko, elkar aurkitzeko, gure gorputzak topo egiten eta elkar ukitzen sentitzeko, telelanak ezarritako denboraren kudeaketa hausteko, besterik gabe aire berriak arnasteko. Hamabost

minutuko banaketak justu alderantzizkoa proposatzen du, norbere baitan ixtea, bere oskolean, kosta ahala kosta. Are gehiago usteltzea basamortu kognitibo batean, bakoitza bere ameskerian murgilduta. Kanpokoari ihes egitea barrukoaren mesedetan, mugimenduari uko egitea geldi egotearen truke. Eta zertarako? Etxe barruko gune hertsian lan eta jan eta lo jarraitzeko. Etxez etxeko banaketak hiria zatitzen du espazioari eta esfortzuari dagokionez bi klase isolatutan: batetik barrukoak, mugitu ere egin gabe daudenak; bestetik kanpokoak, eten gabeko mugimenduan. Eta hauen artean, azken geruza ikusezinean, etorkin paperik gabeak, bizi-rauteko nortasun digitalak alokatzen dituztenak”. ●

ZINKUNEGI
OPTIKA

NINA MÛR
eyewear

Egurrezkoak
Eskuz landuak banan-banan
Jasangarriak
Arinak eta erresistenteak
Kalitate handiko eguzki-lenteak

Hernani 23, 20004 Donostia · 943 420 624 · zinkunegioptika.com